

Apstiprināts
ar Rīgas domes
20.06.2019.
lēmumu Nr.2386

**Rīgas pilsētas darba ar jaunatni plāns
2019.–2023.gadam**

SATURS

Ievads	3
Plāna mērķi un prioritātes.....	4
Esošās situācijas raksturojums	5
Jauniešu mērķgrupas raksturojums.....	5
Jaunatnes politikas tendences starptautiskā un nacionālā līmenī.....	7
1. Jaunatnes darba koordinēšana pašvaldībā	9
2. Jauniešu nodarbinātība.....	10
3. Sadarbība ar jaunatnes organizācijām un Rīgas jauniešu centrs “Kaņieris”.....	12
4. Jauniešu līdzdalība.....	14
5. Starptautiskā sadarbība.....	17
6. Brīvā laika pavadīšanas iespējas.....	18
Situācijas izvērtējums – SVID analīze.....	22
Veicamie pasākumi.....	24
U2.1. Jaunatnes politikas īstenošanas koordinācija un institucionālā sistēma pašvaldībā.....	24
U2.2. Jauniešu nodarbinātība un ekonomiskās patstāvības paaugstināšana.....	25
U2.3. Atbalsts jaunatnes iniciatīvām un jaunatnes organizāciju darbībai.....	25
U2.4. Jaunatnes iesaiste pašvaldības darbībā un līdzdalību veicinoša vide.....	27
U2.5. Jaunatnes apmaiņas un pārrobežu neformālās mācīšanās programmas.....	28
U2.6. Aktivitātes bērniem un jauniešiem.....	28
Plāna īstenošanas uzraudzība.....	29

IEVADS

2008.gadā tika izstrādāts un apstiprināts pirmais Rīgas pilsētas pašvaldības plānošanas dokuments darbam ar jaunatni – Rīgas pilsētas attīstības programma darbā ar jauniešiem 2008.–2012.gadam – atbilstoši Jaunatnes likuma 5.pantā noteiktajām pašvaldību kompetencēm.

Atzīstot ievērojamu progresu plānoto rezultātu sasniegšanā un respektējot vides izmaiņas laikā, kad tika īstenota minētā programma, tika izveidota Rīgas pilsētas darba ar jaunatni programma 2014.–2018.gadam (apstiprināta Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta komitejas 2014.gada 10.aprīļa sēdē (protokols Nr.22, 8.§)), kurā izvēlēta stratēģiski un saturiski dziļāka pieeja, kā arī nodrošināta cieša sasaiste ar pašvaldības attīstības programmas uzdevumiem.

2018.–2019.gadā, domājot par pēctecīgu, nepārtrauktu un ilgtspējīgu darbu ar jaunatni pašvaldībā, tika izstrādāts jauns vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments – Rīgas pilsētas darba ar jaunatni plāns 2019.–2023.gadam (turpmāk – Plāns), kurā respektētas mērķgrupas vajadzības, pievērsta uzmanība sabiedrības labklājības līmenim, vides un ekonomiskajām tendencēm.

Lai nodrošinātu pašvaldības plānošanas dokumentu saskaņotību, Plāna rīcības virzieni noteikti atbilstoši šādiem sešiem Rīgas attīstības programmas 2014.–2020.gadam rīcības virziena RV2 “Atbalsts jaunatnes pašiniciatīvai un organizētajam brīvajam laikam” uzdevumiem:

- U2.1. Nodrošināt jaunatnes politikas īstenošanas koordināciju pašvaldībā;
- U2.2. Sekmēt jauniešu nodarbinātības un ekonomiskās patstāvības paaugstināšanos;
- U2.3. Nodrošināt atbalstu jaunatnes iniciatīvām un jaunatnes organizāciju darbībai;
- U2.4. Iesaistīt jaunatni pašvaldības darbībā, uzturot un pilnveidojot vidi līdzdalībai;
- U2.5. Īstenot jaunatnes apmaiņas un pārrobežu neformālās mācīšanās programmas;
- U2.6. Nodrošināt aktivitātes bērniem un jauniešiem.

Plāna izstrādē aktīvi iesaistījās Rīgas jaunieši un jaunatnes organizācijas. Darbs pie Plāna tika uzsākts 2018.gada janvārī pirmajā Jauniešu ideju festivālā, izvirzot prioritātes un risināmos jautājumus darba ar jaunatni jomā. Savukārt 2018.gada decembrī Plāna projekts tika apspriests ar Rīgas izglītības iestāžu skolēnu pašpārvaldēm konferencē “Pašpārvalde skolā – pieredze un iespējas”, vienlaikus tika rīkotas arī konsultācijas un diskusijas ar aktīvākajām jaunatnes organizācijām.

Plāna izstrādē ir ievēroti šādi plānošanas dokumenti un normatīvie akti:

- Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija 2019.–2027.gadam;
- Papildinātā Eiropas harta par jauniešu līdzdalību vietējo un reģionālo pašvaldību dzīvē (Eiropas Padomes Kongress);
- Jaunatnes politikas īstenošanas plāns 2016.–2020.gadam (apstiprināts ar Ministru kabineta 2016.gada 14.aprīļa rīkojumu Nr.256);
- Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020.gadam (apstiprinātas ar Saeimas 2014.gada 22.maija paziņojumu);
- Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas īstenošanas plāns 2019.–2020.gadam (apstiprināts ar Ministru kabineta 2018.gada 18.jūlija rīkojumu Nr.345);
- Jaunatnes likums;
- Izglītības likums;
- Bērnu tiesību aizsardzības likums;

- Ministru kabineta 2016.gada 15.jūlija noteikumi Nr.480 "Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība".

Kopumā Plāns fokusējas uz Rīgas domes 2009.gada 17.decembra nolikumā Nr.36 "Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta nolikums" un Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Sporta un jaunatnes pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) Jaunatnes nodaļas reglamentā noteikto funkciju un uzdevumu izpildi. Tā kā jaunatnes politikas plānošanas dokumenti atbilstoši horizontālās politikas pamatprincipiem aptver plašāku rīcības virzienu spektru, atsevišķi darba ar jaunatni aspekti ietverti atbilstošo nozaru struktūrvienību attīstības plānošanas dokumentos, piemēram, Rīgas pilsētas pašvaldības sabiedrības veselības stratēģijā "Veselīgs rīdzinieks – veselā Rīgā" 2012.–2021.gadam ietverta atsevišķa sadaļa par bērnu un jauniešu veselības stāvokli. Atbilstoši konkrētajai jomai uzdevumi darbā ar jauniešu mērķauditoriju tradicionāli ir iekļauti Rīgas pilsētas sabiedrības integrācijas programmā un Rīgas pilsētas pašvaldības kultūras stratēģijā 2017.–2030.gadam.

Par Plāna īstenošanu ir atbildīga Pārvalde, pēc nepieciešamības sadarbojoties ar citām Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta (turpmāk – RD IKSD) struktūrvienībām un padotības iestādēm, kā arī ar citām Rīgas pilsētas pašvaldības iestādēm un institūcijām atbilstoši to kompetencei.

PLĀNA MĒRĶI UN PRIORITĀTES

Pamatojoties uz esošās situācijas izvērtējumu pašvaldībā un ņemot vērā iespējamās sociāli ekonomiskās attīstības tendences, Plāns nosaka divus stratēģiskos mērķus:

- pilnveidot un ilgtermiņā uzturēt vidi jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanai, radot iespējas viņu personības izaugsmei, drošai un lietderīgai brīvā laika pavadīšanai, atbalstot viņu iniciatīvas, sekmējot jauniešu līdzdalību dažādos sabiedriskās dzīves procesos un pilnvērtīgu viņu iekļaušanos sabiedrībā;

- attīstīt sistēmisku pieeju darbam ar jaunatni pašvaldībā, pilnveidojot infrastruktūru, iesaistīto personu kompetenci un institucionālo sadarbību, efektīvi izmantojot esošos resursus un piedāvājot inovatīvus risinājumus un daudzveidīgas atbalsta formas.

Plāna prioritātes:

- darba ar jaunatni sistēmas stiprināšana pašvaldībā, pilnveidojot jaunatnes politikas īstenošanā iesaistīto institūciju un starpnozaru sadarbību;

- jaunatnes organizāciju kapacitātes stiprināšana atsevišķu funkciju deleģēšanai darba ar jaunatni īstenošanai pašvaldībā;

- darba ar sociālajam riskam pakļautajiem jauniešiem attīstīšana;

- skolēnu pašpārvalžu darba pilnveide un kapacitātes stiprināšana līdzdalības veicināšanai lēmumu pieņemšanā.

Ievērojot pašvaldības iedibinātās tradīcijas darbā ar jaunatni, jaunatnes politikas starptautisko, nacionālo un pašvaldības līmeņa normatīvo bāzi, kā arī iepriekšējā perioda darbā ar jaunatni izvērtējumu, Plāna aktivitātes balstās šādos trīs principos:

1. Iekļaušana.

Plāns paredz līdzvērtīgas iespējas visiem jauniešiem, kas dzīvo un mācās Rīgā, neatkarīgi no viņu izglītības, dzīvesvietas, funkcionālo traucējumu veida, etniskās piederības, ekonomiskā un veselības stāvokļa.

Saskatot ikvienā jauniešu pilsētas attīstības resursu, pašvaldība tiecas piedāvāt tieši viņa izaugsmei nozīmīgu pieredzi, interesēm un talantiem atbilstošas brīvā laika pavadīšanas un

neformālās izglītības iespējas. Darba ar jaunatni sistēma vērsta uz to, lai attīstītu jauniešu piederīguma izjūtu un pienākuma apziņu, veicinātu ieinteresētu attieksmi pret vidi, kurā viņi uzturas/dzīvo, kā arī motivētu aktīvi iesaistīties sabiedriskās dzīves procesos.

2. Sadarbība.

Rīgā darbā ar jaunatni tradicionāli ir iesaistīti dažādi sadarbības partneri, no kuriem katrs ir uzkrājis vērtīgu pieredzi un izveidojis savus sadarbības tīklus. Plāns paredz pilnveidot sadarbību starp visām iesaistītajām pusēm – pašvaldības un valsts institūcijām, izglītības iestādēm, nevalstiskajām organizācijām, īpaši jaunatnes organizācijām, privāto sektoru un starptautiskajām organizācijām, nodrošinot informācijas un pieredzes apmaiņu, kā arī sekmējot pieejamo resursu efektīvu izmantošanu. Ievērojot pilsoniskās līdzdalības aspektu, īpaša loma Plāna īstenošanā un izvērtēšanā ir pašiem jauniešiem.

3. Pēctecība.

Jaunatnes politikas būtiskākais uzdevums ir nodrošināt jauniešiem efektīvu pāreju no bērna uz pieaugušā statusu, plānojot aktivitātes un pakalpojumus jauniešu pilnvērtīgai iekļaušanai sabiedrībā un darba tirgū un pievēršot uzmanību jauniešu personības attīstībai. Pamatojoties uz šo nosacījumu, Plānā ietverti arī brīvā laika pavadīšanas pasākumi (nometņu organizēšana un brīvā laika centru darbība) bērniem vecumā līdz 12 gadiem, kur jaunākajiem rīdniekiem tiek piedāvātas izaugsmes iespējas, sākot darboties kādā brīvā laika pavadīšanas centrā un turpinot piedalīties lēmumu pieņemšanā pašvaldībā.

ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

Jauniešu mērķgrupas raksturojums

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes 2018.gada datiem pašlaik Latvijā dzīvo 1 934 379 iedzīvotāji, no kuriem 637 971 jeb 33% ir galvaspilsētas iedzīvotāji. Tas ir viens no augstākajiem rādītājiem Eiropā. Viena ceturtda daļa jeb 25% no visiem Rīgā dzīvojošiem ir bērni un jaunieši vecumā no 6 līdz 29 gadiem. Tā ir ievērojami liela un valsts ilgtspējai un attīstībai nozīmīga sabiedrības daļa, kas vienlaikus ir arī šajā Plānā paredzēto un iepriekšējos attīstības plānošanas periodos īstenoto pasākumu tiešā mērķauditorija.

Jaunatnes likumā noteikts, ka jaunieši ir personas vecumā no 13 līdz 25 gadiem. Rīgas pilsētas attīstības plānošanas dokumenti darbā ar jaunatni aptver plašāku vecuma grupu:

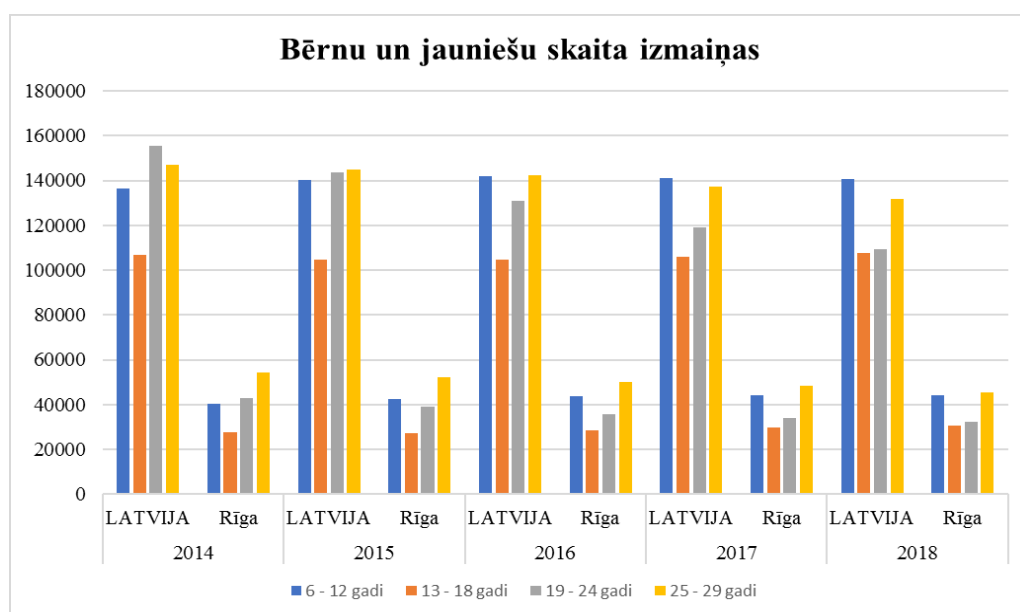
- 6–12 gadi ir sagatavošanās laiks pārejai uz jaunieša vecumposmu, tāpēc šajā laikā veiktās audzināšanas iestrādes sekmē efektīvāku un veiksmīgāku jauniešu sabiedrisko līdzdalību nākotnē;

- 26–29 gadu vecumposmā paplašinās jauniešu izaugsmes un līdzdalības iespējas dažādās starptautiskās programmās un aktivitātēs, jo daudzās valstīs noteiktā jauniešu vecuma grupas augšējā robeža ir 29 gadi. Vienlaikus tiek īstenots iekļaujošais aspekts, respektējot atsevišķu jauniešu grupu ar speciālajām vajadzībām vēlāku pieaugšanu.

Pēdējos gados, neraugoties uz pilsētas attīstību, kopējais iedzīvotāju skaits turpina samazināties. Līdzīga tendence vērojama arī attiecībā uz jauniešiem vecumā no 19 līdz 29 gadiem (1.tab., 1.att.). Šī tendence galvenokārt saistīta ar to, ka jaunieši iegūst vidējo izglītību un dodas mācīties vai strādāt ārpus Latvijas.

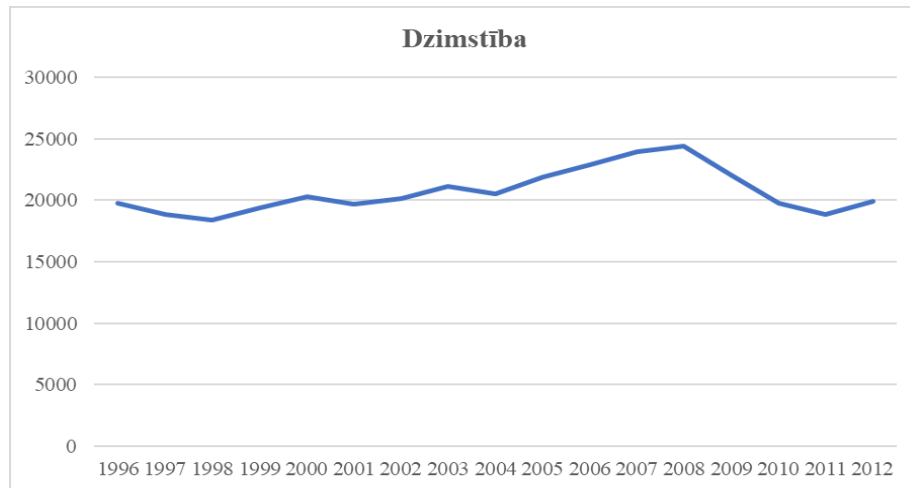
Otrs faktors, kas ietekmē jauniešu skaita negatīvās izmaiņas, ir izteikta dzimstības samazināšanās no 1990.gada līdz 1998.gadam.

Iedzīvotāju grupa	2014.gads	2015.gads	2016.gads	2017.gads	2018.gads
Pašvaldības iedzīvotāju kopējais skaits	643 368	641 007	639 630	641 423	637 971
Vecuma grupa 6–12 gadi	40 390	42 390	43 613	44 089	44 251
Vecuma grupa 13–18 gadi	27 459	27 398	28 293	29 572	30 643
Vecuma grupa 19–25 gadi	53 314	48 393	44 062	42 120	39 957
Vecuma grupa 26–29 gadi	43 909	43 019	41 265	40 208	37 839
Vecuma grupa 6–29 gadi	165 072 (25,66%)	161 200 (25,14%)	157 233 (24,58%)	155 989 (24,31%)	152 690 (23,93%)

1.attēls

Savukārt vecumā no 10 līdz 18 gadiem iedzīvotāju skaits pieaug (2.att.), to nosaka dzimstības pieaugums atbilstošajā periodā. No 2009.gada līdz 2011.gadam notiek atkārtota strauja dzimstības samazināšanās, bet no 2012.gada – pakāpenisks pieaugums.

2.attēls

Darbs ar jaunatni, tam atbilstošu resursu nodrošinājums, infrastruktūras izveide un attīstīšana, jaunu, efektīvu darba formu un metožu izmantošana ir bāze jauniešu pilnvērtīgai personības izaugsmei un motivācijai sevi realizēt vietējā vidē. Tāpēc ir nepieciešams veidot labvēlīgu vidi, kurā jaunieši justos pēc iespējas labāk, un tikai tā samazinātos jauniešu emigrācijas risks. Svarīgi, lai pēc iespējas vairāk jauniešu paliktu dzīvot Latvijā.

Viens no risinājumiem varētu būt pilnvērtīgāka šīs grupas iesaiste sabiedriskās dzīves un politikas veidošanā.

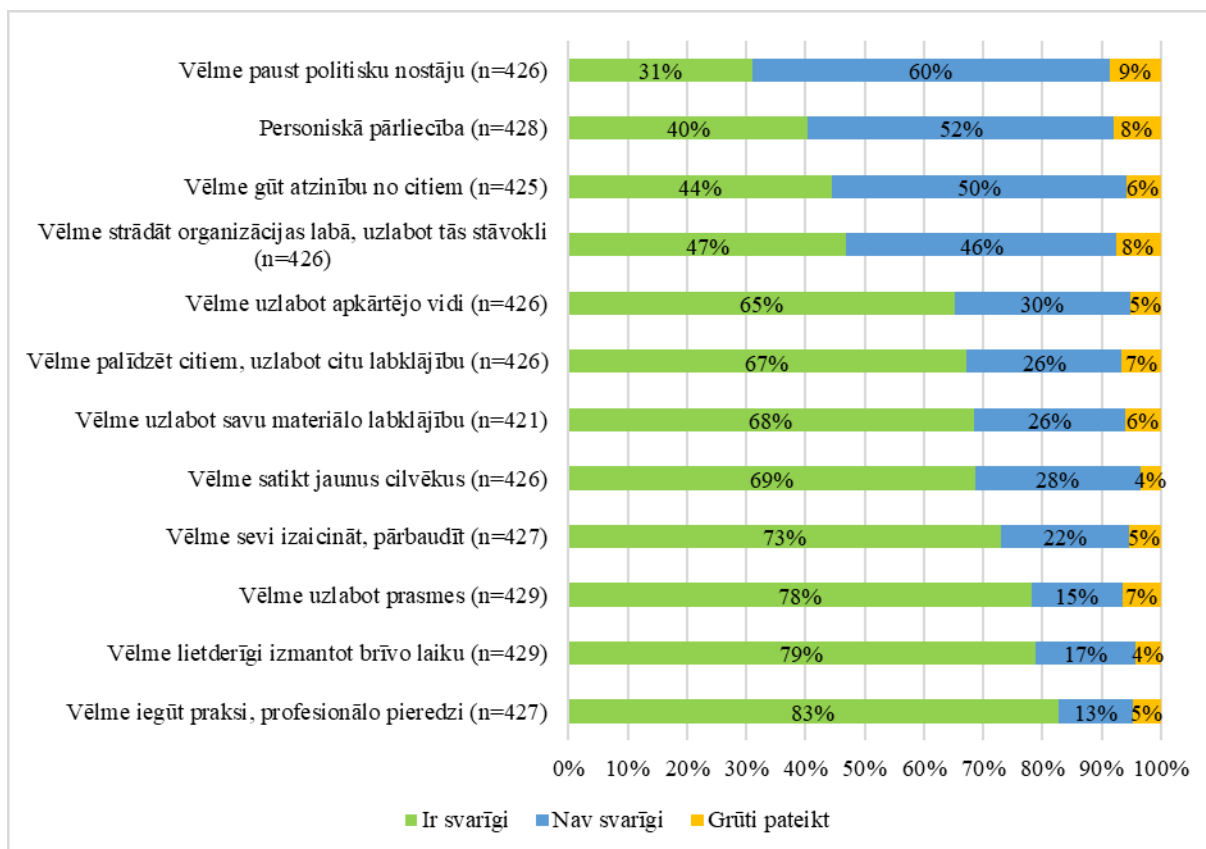
Jaunatnes politikas tendences starptautiskā un nacionālā līmenī

Eiropas Padome vairākus gadus ir pievērsusi pastiprinātu uzmanību jaunatnes līdzdalības aspektiem, kas ir viens no galvenajiem Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par bērna tiesībām jautājumiem. Viens no Eiropas Savienības (turpmāk – ES) Jaunatnes stratēģijas mērķiem ir iedrošināt jauniešus piedalīties demokrātiskajos sabiedriskās dzīves procesos. Stratēģija paredz dialogu ar jauniešiem, lai veicinātu viņu līdzdalību politikas veidošanā un atbalstītu nepietiekami pārstāvēto jauniešu grupu iesaistīšanos politikā, jaunatnes organizācijās un citās pilsoniskās sabiedriskās organizācijās.

Arī Latvijā pakāpeniski attīstās izpratne par jaunatnes politiku un nepieciešamību pilnvērtīgi iesaistīt jauniešus sabiedriskās dzīves attīstībā. Šī iemesla dēļ jauniešu līdzdalība minēta kā viena no galvenajām prioritātēm jaunatnes politikas īstenošanā (Jaunatnes politikas īstenošanas plāns 2016.–2020.gadam (apstiprināts ar Ministru kabineta 2016.gada 14.aprīļa rīkojumu Nr.256)). Līdzdalības jautājumiem kļūstot aktuālākiem, nepieciešams analizēt jauniešu līdzšinējo aktivitāti un pašreizējās līdzdalības formas un meklēt veidu, kā iespējams veicināt jauniešu līdzdalību sabiedriskajā dzīvē.

Brīvprātīgā pilsoniskuma modeļa pamattēze par līdzdalību saistīta ar vēlmi būt aktīviem, tāpat jauniešu motivācija un uzskati ir faktori, kas būtiski ietekmē līdzdalību sabiedriskajās aktivitātēs (Verba, S., Schlozman, K. L., Brady, H. E. “Voice and Equality. Civic Voluntarism in American Politics”. Cambridge: Harvard University Press, 1995.).

Kā svarīgākos iemeslus iesaistei sabiedriskajās aktivitātēs Rīgas jaunieši visbiežāk norādījuši vēlmi iegūt praksi, profesionālo pieredzi (83%), vēlmi lietderīgi izmantot savu brīvo laiku (79%), vēlmi uzlabot prasmes (78%), vēlmi sevi izaicināt, pārbaudīt (73%) (3.att.). Respondenti akcentējuši, ka vēlme paust politisko nostāju (60%), personiskā pārliecība (52%) un vēlme gūt atzinību no citiem (50%) viņiem nav tik svarīgi iemesli, lai iesaistītos sabiedriskajās aktivitātēs (Socioloģiskais pētījums “Jauniešu brīvā laika pavadīšanas un līdzdalības paradumi Rīgā”, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultāte, 2018.).

3.attēls

Pētījuma rezultāti ieskicē vērā ņemamos aspektus, plānojot jaunatnes politikas uzdevumus pašvaldībā nākamajam periodam.

Darbu ar jaunatni Latvijā veic valsts un pašvaldības institūcijas, nevalstiskās organizācijas (turpmāk – NVO) un reliģiskās organizācijas, kā arī privātais sektors. Atbilstoši subsidiaritātes principam darbs ar jaunatni tiek īstenots pašvaldībās – iespējami tuvāk jauniešu dzīvesvietai. Valsts, lai nodrošinātu darba ar jaunatni koordinēšanu un attīstību, nosaka jaunatnes politikas prioritātes nacionālajā līmenī, metodiski atbalsta pašvaldības, sekmē vietējo darba ar jaunatni sistēmu kvalitāti, finansiāli atbalsta infrastruktūras pilnveidi, kas nepieciešama darbam ar jaunatni, kā arī organizē speciālistu apmācības. Darba ar jaunatni plānošanu un īstenošanas koordinēšanu Rīgas pilsētas pašvaldībā veic Pārvalde. NVO un reliģiskās organizācijas galvenokārt darbojas, piedāvājot bērniem un jauniešiem saturīgi pavadīt brīvo laiku: organizē nometnes un dažādas citas brīvā laika pavadīšanas aktivitātes, rīko neformālās izglītības aktivitātes un apmācības, īsteno projektus, informē jauniešus par viņu izaugsmei svarīgiem jautājumiem un nodrošina brīvprātīgā darba iespējas.

Kopumā iepriekšējā plānošanas periodā darbs ar jaunatni Rīgā galvenokārt bija vērsts uz saturīgu un daudzveidīgu jauniešu brīvā laika pavadīšanas iespēju nodrošinājumu un jauniešu aktivitātes un līdzdalības sekmēšanu.

Izvērtējot šajā periodā iegūtos rezultātus un identificētās problēmas, iezīmējas nepieciešamība turpmākajos gados pilnveidot esošo pakalpojumu kvalitāti un efektivitāti, saglabājot piedāvājuma apjomu, kā arī piesaistīt resursus un plānot aktivitātes, lai sasniegtu tos jauniešus un mērķgrupas, kuras pašlaik nav pašvaldības struktūru redzeslokā vai neizmanto pieejamos pakalpojumus.

Vienlaikus nepieciešams domāt par piedāvāto pakalpojumu saturisko piepildījumu, pakāpeniski mainot akcentus no brīvā laika pavadīšanas uz jēgpilnu mācīšanos, izmantojot neformālās izglītības metodes.

1. Jaunatnes darba koordinēšana pašvaldībā

Pašvaldības un valsts institūciju sistemātiskas sadarbības nodrošināšana jaunatnes politikas jautājumos

Iepriekšējā plānošanas periodā notika dažādu partnerību veidošana specifisku problēmu risināšanai jaunatnes politikas jomā, t.sk. sadarbība ar Rīgas domes Labklājības departamentu, īstenojot aktivitātes jauniešu nodarbinātības veicināšanai.

Sadarbībā ar Rīgas domes Labklājības departamentu, Rīgas Sociālo dienestu, Probācijas dienestu un NVO uzsākta Eiropas Sociālā fonda finansētā projekta “PROTI un DARI!” (Nr.8.3.3.0/15/I/001) īstenošana NEET jauniešu reintegrācijai izglītībā un/vai darba tirgū – projekta mērķgrupa ir jaunieši vecumā no 15 līdz 29 gadiem (ieskaitot), kuri nemācās, nestrādā, neapgūst arodu un nav reģistrēti Nodarbinātības valsts aģentūrā (turpmāk – NVA) kā bezdarbnieki. Projekta “PROTI un DARI!” mērķis ir attīstīt jauniešu mērķgrupas prasmes un veicināt viņu iesaisti izglītībā, t.sk. aroda apgūvē pie amata meistara, nodarbinātībā, NVA vai Valsts izglītības attīstības aģentūras īstenojamajos Jauniešu garantijas projektu pasākumos vai NVA īstenojamajos aktīvajos nodarbinātības vai preventīvajos bezdarba samazināšanas pasākumos, kā arī NVO vai jauniešu centru darbībā.

Analizējot mērķgrupas situāciju un projekta ierobežojumus, tika apzināta nepieciešamība pēc jauna pakalpojuma attīstības – mobilā (ielu) jaunatnes darba, kura ieviešanai pilotprojektu plānots aprobēt Rīgas pilsētas darba ar jaunatni plānā 2019.–2023.gadam. Jau 2018.gadā tika īstenots projekts “Darba ar sociālajam riskam pakļautajiem jauniešiem attīstība Rīgas pašvaldībā”, kas tika finansēts no Izglītības un zinātnes ministrijas Jaunatnes politikas valsts programmas. Projekta mērķis: piesaistot ārvalstu un vietējos ekspertus, izvērtēt mobilā (ielu) jaunatnes darba sistēmas ieviešanas iespējas Rīgas pilsētas pašvaldībā un izstrādāt modeli tā īstenošanai. Izvirzītā mērķa izpildei izveidota starpinstitucionāla Jaunatnes darba ar riska grupas jauniešiem attīstības darba grupa. Projektā izvērtēta esošā situācija un pieejamie resursi, definēti risināmie jautājumi un iespējamās problēmas, iepazīta ārzemju ekspertu pieredze un rezultātā izveidots rīcības plāns ar ietvaru turpmākajam jaunatnes darbam ar sociālajam riskam pakļautajiem jauniešiem Rīgā, īpašu uzmanību pievēršot tā pirmajam posmam, kurā notiek jauniešu sasniegšana, uzrunāšana un iesaiste – mobilajam (ielu) jaunatnes darbam.

Lai nodrošinātu jaunatnes politikas īstenošanā iesaistīto pušu viedokļu pārstāvniecību, kā arī veicinātu to darbības saskaņotību pašvaldībā, nākamajā plānošanas periodā atbilstoši Jaunatnes likuma 5.panta piektajā daļā noteiktajam iecerēts izveidot Rīgas Jaunatnes lietu konsultatīvo padomi. Tās sastāvā tiks iekļautas pašvaldības struktūras un valsts iestāžu Rīgas (reģiona) filiāles, kuru darbība vērsta uz jauniešiem, darbā ar jaunatni iesaistītās NVO un jauniešu pārstāvji.

Ekspertu un pētnieku iesaiste darba ar jaunatni plānošanā un programmu izstrādē

Pēc Pārvaldes pasūtījuma Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes studenti no 2018.gada februāra līdz maijam veica pētījumu “Jauniešu brīvā laika pavadīšanas un līdzdalības paradumi Rīgā”.

Veicot anketēšanu klātienē izglītības iestādēs un anketēšanu tiešsaistē internetā, kopumā pētījumā tika aptverti 503 jaunieši vecumā no 13 līdz 25 gadiem.

Pētījumā analizēti trīs jaunatnes darba aspekti Rīgā:

- jauniešu viedokļi par brīvā laika pavadīšanas iespējām;
- jauniešu vērtējums par esošo un nepieciešamo infrastruktūru brīvā laika pavadīšanai;
- jauniešiem aktuālas līdzdalības formas un nepieciešamie atbalsta instrumenti.

Pētījuma rezultāti un gūtās atziņas izmantotas esošās situācijas izvērtējumam un jomas attīstības plānošanai nākamajā periodā.

Jauniešu informēšana par viņu iespējām

Iepriekšminētā socioloģiskā pētījuma dalībnieki norādīja, ka aktuāla ir jauniešu neinformētības problēma. Tas nozīmē, ka, iespējams, piedāvājumu klāsts jauniešiem ir liels, bet viņi par to nezina. Tādēļ diskusiju dalībnieki izteica piedāvājumu biežāk un aktīvāk reklamēt Rīgas domes un citu iestāžu rīkotās aktivitātes dažādās vietās, piemēram, tīmekļa vietnēs, sabiedriskajā transportā u.c. Jāņem vērā tas, ka jaunieši sienu afišas uzskata par novecojušu reklāmas veidu, kurš gandrīz vai nemaz nepiesaista viņu uzmanību.

Šobrīd ar aktualitātēm jaunatnes darbā Rīgā ikviens interesents var iepazīties RD IKSD tīmekļa vietnes www.izglitiba.riga.lv sadaļā “Brīvais laiks / Jauniešiem”.

Savukārt informācija par iespējām jauniešiem un jaunatnes NVO, kā arī Rīgas jauniešu centra “Kaņieris” (turpmāk – RJC “Kaņieris”) organizētajām aktivitātēm pieejama tīmekļa vietnē www.kopnica.lv.

Aizvien lielāka nozīme jauniešu informēšanā par dažādām iespējām ir sociālajiem tīkliem, tāpēc RJC “Kaņieris” ir izveidojis kontus trīs nozīmīgākajos sociālajos tīklos: www.facebook.com, www.instagram.com un www.youtube.com. Tajos tiek publicēta aktuālā informācija par piedāvājumiem jauniešiem un jaunatnes organizācijām. Lai strukturētu daudzveidīgu un bieži vien sadrumstalotu informāciju, 2013.gadā pirmo reizi tika izveidots Līdzdalības iespēju kalendārs, kas tiek regulāri aktualizēts. Kalendārs aptver plānotās aktivitātes gada garumā piecās Pārvaldes Jaunatnes nodaļas darbības jomās (finansēšanas konkursi darba ar jaunatni jomā, publiski pasākumi jauniešiem, jaunatnes organizāciju tīklošanās un apmācību pasākumi, RJC “Kaņieris” sniegtās iespējas, kā arī nozīmīgākās atbalsta aktivitātes skolēnu pašpārvaldēm).

Kopš 2003.gada Rīgā septembra sākumā bērniem un jauniešiem tiek organizēti interaktīvi izglītojoši pasākumi – Zinību diena un svētki “Nāc un piedalies!”. Ik gadu tajos pulcējas aptuveni 5000 apmeklētāju. Pasākumu mērķis ir kopā ar interešu izglītības iestādēm, sporta skolām, biedrībām un nodibinājumiem, kas nodrošina dažādas saturīga un lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespējas, t.sk. interešu izglītības programmu īstenošanu Rīgā, iepazīstināt mērķauditoriju ar pieejamo piedāvājumu, rosināt interesi izvēlēties savām interesēm atbilstošas aktivitātes un motivēt iesaistīties tajās.

Šī brīža situācija informācijas nodrošinājuma un aprites jomā norāda uz nepieciešamību turpināt darbu, lai nodrošinātu jauniešu vajadzībām atbilstošu informācijas izplatīšanas kanālu un pasniegšanas formu attīstību.

2. Jauniešu nodarbinātība

Jauniešu nodarbinātības un uzņēmējdarbības veicināšana

Kopš 2006.gada RD IKSD vasaras brīvlaikā nodarbināja 13 un 14 gadus vecus skolēnus izglītības iestāžu iekšējās un ārējās vides labiekārtošanā. 2013.gada jūnijā šo iespēju izmantoja 455 jaunieši, kas strādāja 67 izglītības iestādēs. Ņemot vērā ierobežoto šai aktivitātei pieejamo finansējumu un aizvien pieaugošo sabiedrības interesi par nodarbinātības iespējām vasarā 15–18 gadus veciem jauniešiem, tika izvērtētas iespējas pārprofilēt nodarbinātības pasākumus, iesaistot vecākus jauniešus.

2014.gadā tika ieviests jauns modelis jauniešu nodarbinātības atbalstam vasaras brīvlaikā sadarbībā ar pašvaldības iestādēm un kapitālsabiedrībām.

Pašlaik vasaras brīvlaikā tiek nodarbināti vispārējās, speciālās un profesionālās izglītības iestāžu izglītojamie no 15 līdz 20 gadu vecumam. Ik gadu NVA programmas ietvaros ar RD IKSD līdzfinansējumu jauniešiem darba vietas tiek izveidotas pašvaldības iestādēs un kapitālsabiedrībās (2.tab.).

2.tabula

Gads	Iestāžu/kapitālsabiedrību skaits	Nodarbināto jauniešu skaits
2014.	10	161
2015.	8	163
2016.	7	338
2017.	9	349
2018.	9	311

Ja iepriekš vasaras brīvlaikā bija iespējas nodarbināt pietiekami lielu jauniešu skaitu, tad 2018.gadā vērojama pretēja tendence. Situāciju ietekmē strauja minimālās algas palielināšanās, tādēļ pat šim mērķim piešķirtā pašvaldības finansējuma pieauguma apstākļos iespējams nodrošināt mazāku darbavietu jauniešiem skaitu, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem.

Lai sekmētu jaunatnes organizāciju finanšu patstāvību un ilgtspēju, no 2014.gada līdz 2017.gadam RJC “Kaņieris” organizēja praktiskas apmācības sociālajā uzņēmējdarbībā. Tajās jaunatnes NVO un jauniešu interešu grupu komandas ar profesionāļu atbalstu strādāja pie savas sociālās uzņēmējdarbības idejas attīstības (līdz pat produkta prototipa izstrādei un aprobēšanai). Šo iespēju ik gadu izmantoja 5 līdz 7 komandas. 2018.gadā RJC “Kaņieris” ir apturējis iepriekšminēto programmu, jo ir pieejami jauni nacionālā līmeņa atbalsta instrumenti sociālajā uzņēmējdarbībā.

Jauniešu konkurētspējas veicināšana, nodrošinot darba tirgū pieprasīto prasmju apgūšanu

Galvenie jauniešu neformālās izglītības programmu īstenotāji Rīgas pilsētas pašvaldībā ir NVO. Minētās programmas bieži tiek īstenotas, izmantojot RJC “Kaņieris” materiāltehnisko bāzi. Papildus NVO rīkotajām aktivitātēm iepriekšējā plānošanas periodā RJC “Kaņieris” realizēja vairākus projektus šajā jomā, t.sk. piesaistot Jaunatnes valsts politikas programmas finansējumu.

Tā 2014.gadā sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju Rīgas jauniešiem vecumā no 16 līdz 21 gadam tika organizēts apmācību cikls “Mirdzošās vasaras apmācības” par uzņēmību, projektu vadību un brīvprātīgo darbu. Apmācību cikla mērķis: sekmēt jauniešu dzīvei un darba tirgum nepieciešamo kompetenču attīstīšanu, izmantojot neformālās mācīšanās metodes.

Savukārt 2015.gadā tika organizētas meistardarbnīcas par iniciatīvu attīstīšanu, projektu ideju radīšanu, plānošanu un īstenošanu. 2016.gadā iesākto turpināja radošās un izglītojošās darbnīcas jauniešu konkurētspējas veicināšanai projekta “Rādi radīto” ietvaros. 2018.gadā jauniešu neformālās izglītības programmu ietvaros tika pievērsta uzmanība jauniešu komunikācijas jautājumiem, t.sk. komunikācijai sociālajos tīklos.

2018.gada nogalē Rīgā tika izsludināts projektu konkurss “Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas riska jauniešu iesaiste jaunatnes iniciatīvu projektos”, kas tiek organizēts Izglītības kvalitātes valsts dienesta administrētā Eiropas Sociālā fonda projekta “Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai” (PuMPuRS, 8.3.4.0/16/I/001) ietvaros.

Konkursa mērķis: palielināt priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas riska grupas izglītojamo motivāciju turpināt izglītību un veicināt viņu aktīvu līdzdalību ikdienas dzīvē, izmantojot neformālās izglītības metodes. Pirmo projektu īstenošana uzsākta 2019.gada februārī. Vienlaikus ir plānots turpmāk šo konkursu organizēt reizi gadā.

Ieguldījumu jauniešu līdzdalības un konkurētspējas veicināšanā, nodrošinot darba tirgū pieprasīto prasmju apgūšanu, varētu sniegt Kompetenču pieejā balstīta mācību satura ieviešana izglītības iestādēs. Jaunā pieeja paredz tādu mācību darba formu, mācīšanas metožu un paņēmienu izmantošanu, kas skolēniem palīdz veidot dziļāku izpratni par mācību procesu un attīstīt 21.gadsimtā nozīmīgas prasmes.

Līdz ar to mācību saturā arvien vairāk tiks ietvertas neformālās izglītības pieejas un izmantotas dažādas neformālās izglītības metodes.

3. Sadarbība ar jaunatnes organizācijām un RJC “Kaņieris”

Jauniešu un jaunatnes organizāciju iniciatīvu līdzfinansēšana

Ņemot vērā jaunatnes organizāciju izaicinājumus jauno līderu sagatavošanā un piesaistē, 2013.gadā RJC “Kaņieris” radīja jauniešu iniciatīvu konkursu. Tā ietvaros nelielu finansējumu savu ideju īstenošanai var iegūt fiziskas personas (jaunieši un jauniešu grupas) – gan organizāciju jaunie biedri, gan organizāciju darbā neiesaistītie jaunieši, kuriem tā ir pirmā pieredze projektu rakstīšanā un īstenošanā. Konkurss tiek rīkots divas reizes gadā – pavasarī un rudenī.

Lai veicinātu jaunatnes organizāciju ilgtspēju un to darbā iesaistīto personu kvalifikācijas pilnveidi, 2015.gadā tika izveidots jauns finansēšanas konkurss “Jaunatnes organizāciju kapacitātes stiprināšanas projektu konkurss”.

Finansiālais atbalsts jauniešu iniciatīvām un jaunatnes organizāciju kapacitātes stiprināšanas projektiem tika nodrošināts katra gada budžeta ietvaros (3.tab.).

3.tabula

Gads	Jaunatnes organizāciju kapacitātes stiprināšanas projekti	Jauniešu iniciatīvas
2014.	-	12
2015.	12	20
2016.	11	18
2017.	14	26
2018.	13	20

Kopš 2017.gada Jauniešu iniciatīvu projektu konkursa un Skolēnu pašpārvalžu sadarbības projektu konkursa organizēšana tika deleģēta nodibinājumam “Baltijas Reģionālais fonds”, lai mazinātu administratīvo slogu projektu īstenošanai. Tas ļāva ne vien palielināt atbalstīto projektu skaitu, bet arī sasniegt mērķauditorijas, kas līdz šim nebija informētas par minētajiem konkursiem.

Ņemot vērā, ka Rīgā kopumā ir ap 40 aktīvām jaunatnes organizācijām, nākamā plānošanas perioda uzdevums ir radīt labvēlīgus nosacījumus plašākai un mērķtiecīgākai organizāciju iesaistei kapacitātes stiprināšanas projektu īstenošanā.

Jaunatnes organizāciju līderu kapacitātes pilnveide un organizāciju ilgtspējas sekmēšana

2015.gadā tika izstrādāta un ieviesta jaunatnes darbinieku ilgtermiņa apmācību programma, kuras īstenošanā no aprīļa līdz septembrim iesaistījās 21 jaunatnes darbinieks,

tostarp pašvaldības brīvā laika centru pedagogi un jaunatnes organizāciju līderi. Programmas rezultāti un izstrādātā apmācību metodoloģija joprojām tiek izmantota, katru gadu organizējot jaunatnes darbinieku profesionālās pilnveides kursus, to saturā iekļaujot tēmas atbilstoši mērķauditorijas vajadzībām un pieprasījumam. Iepriekšējos gados līdztekus neformālās izglītības metodēm un specifiskajiem jautājumiem darbā ar konkrēta vecumposma jauniešiem tika aptvertas arī tādas tēmas kā komunikācija, ilgtspējīga attīstība, starpinstitucionālā sadarbība. Papildus tika organizēti vairāki semināri par stratēģisko plānošanu un ilgtspējīgu finanšu vadību jaunatnes organizāciju līderiem.

Kopš 2013.gada RJC “Kaņieris” rīko ikgadējo konferenci par inovācijām jaunatnes jomā, katru reizi akcentējot kādu ar jaunatnes darbu saistītu tēmu, par kuru iepriekš nav bijis kvalitatīvu diskusiju (piemēram, informācijas tehnoloģiju rīki darbā ar jauniešiem, fiziskās aktivitātes kā jaunatnes darba instruments, darbs ar jauniešiem pilsētvidē, jauniešu uzņēmīguma veicināšana u.c.). 2018.gada tēma “Medijpratība darbā ar jauniešiem” aktualizēja jautājumu, kā vērtēt, analizēt un veidot stratēģiski efektīvu mediju saturu komunikācijā ar jauniešiem.

Apzinot mērķauditorijas vajadzības un ņemot vērā praktiskā darba pieredzi, tika konstatēts, ka jaunatnes darbiniekiem ir nepietiekamas kompetences darbam ar sociālā riska grupas bērniem un jauniešiem. 2018.gadā situācijas risinājums tika rasts ES programmas “Erasmus+” ietvaros, izstrādājot projektu “Kompetences – kvalitāte – kvantitāte darbā ar riska grupas jauniešiem” (PVS ID 3957). Projekta mērķis: izveidot ilgtspējīgu apmācību un atbalsta sistēmu jaunatnes darbiniekiem, kas strādā ar riska grupas jauniešiem, ņemot vērā vietējo kontekstu un starptautisko pieredzi. Projekta īstenošana uzsākta 2019.gada februārī.

Jauniešu interešu grupu un jaunatnes organizāciju darbībai nepieciešamās materiālās bāzes nodrošināšana

RJC “Kaņieris”, kas veic jaunatnes organizāciju resursu centra funkcijas, nodrošina ne vien līdzdalības iespējas un informācijas pakalpojumus, bet arī piedāvā daudzveidīgas, jauniešu interesēs balstītas neformālās izglītības programmas, tādējādi sekmējot jauniešu konkurētspēju darba tirgū un labāku iekļaušanos sabiedrībā.

RJC “Kaņieris” ir iespēju telpa Rīgas jauniešiem un viņu organizācijām, kur gūt zināšanas, prasmes un veidot savstarpējo sadarbību. Jauniešu centra darbības mērķis: radīt un ikdienā uzturēt iekļaujošu, labvēlīgu un sadarbībai atvērtu vidi.

Viens no RJC “Kaņieris” uzdevumiem ir informācijas par Rīgā strādājošām jaunatnes organizācijām apkopošana. Šobrīd tā pieejama par vairāk nekā 40 organizācijām. Par lielāko daļu no tām informācija apkopota tīmekļa vietnē http://www.kopnica.lv/lv/par_mums/organizacijas/.

RJC “Kaņieris” ik gadu notiek jaunatnes organizāciju rīkotie pasākumi. Līdztekus tam jaunatnes organizācijas izmanto centra tehnisko nodrošinājumu un nepieciešamo ekipējumu pasākumu organizēšanai ārpus centra telpām (4.tab.).

Gads	Pasākumi kopā	Jaunatnes organizāciju rīkoto pasākumi	RJC "Kaņieris" rīkoto pasākumi	Centra tehniskā nodrošinājuma un āra dzīves ekipējuma izmantošana pasākumu organizēšanai (gadījumu skaits)
2014.	283	233	50	105
2015.	357	305	52	121
2016.	331	308	23	102
2017.	451	436	15	125
2018.	412	400	12	135

No 2014.gada līdz 2018.gadam jaunatnes organizāciju rīkoto pasākumu skaits pakāpeniski pieaug, savukārt RJC "Kaņieris" rīkoto pasākumu skaits pakāpeniski samazinās, rīkojot tikai tās aktivitātes, kas veicina organizāciju darbību.

RJC "Kaņieris" atrodas Ķengaragā (Kaņiera ielā 15), tāpēc lielai daļai jauniešu tā regulāra sasniegšana nav ērta. Lai nodrošinātu jaunatnes organizācijām, interešu grupām un aktīviem jauniešiem pieejamo atbalsta pakalpojumu vienmērīgu ģeogrāfisko pārklājumu pilsētā, ir nepieciešams citās pilsētas daļās izveidot vēl vismaz divas līdzīgas vietas.

Iepriekšējā plānošanas periodā šāds uzdevums tika izvirzīts, proti, izveidot divus jaunatnes organizāciju resursu centrus pilsētā saskaņā ar projektā "Youth Space" izstrādāto metodoloģiju. Iecere netika īstenota, jo 2016.gadā un 2017.gadā nebija pieejami ES un nacionālā līmeņa projektu konkursi šādu projektu atbalstam.

Lai risinātu situāciju un sekmētu interešu grupām un aktīviem jauniešiem pieejamo atbalsta pakalpojumu vienmērīgāku ģeogrāfisko pārklājumu pilsētā, kopš 2018.gada janvāra pašvaldība finansiāli atbalsta nodibinājuma "Baltijas Reģionālais fonds" izveidotās Jauniešu studijas "BaMbuss" (Brīvības gatvē 204) darbību.

Vienlaikus jaunatnes organizācijas izmanto arī Rīgas domes izveidotā NVO nama (Ieriķu ielā 43A) piedāvātās iespējas. Ņemot vērā nākotnes ieceres veidot NVO nama filiāles citās Rīgas apkaimēs, būtu nepieciešams turpināt attīstīt sadarbību starp RJC "Kaņieris" un NVO namu, lai veicinātu jaunatnes organizāciju informētību par visām Rīgas pilsētas pašvaldības sniegtajām atbalsta iespējām.

Viens no būtiskiem uzdevumiem nākamajam plānošanas periodam ir turpināt veicināt jaunatnes organizāciju kapacitāti un ilgtspēju, tādējādi radot nosacījumus un iespējas deleģēt tām atsevišķas funkcijas jaunatnes jomā un nodrošināt efektīvāku resursu izmantošanu darba ar jaunatni nodrošināšanai pašvaldībā.

4. Jauniešu līdzdalība

Skolēnu pašpārvalžu kapacitātes stiprināšana

Ministru kabineta 2016.gada 15.jūlija noteikumu Nr.480 "Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība" 10.7.apakšpunktā noteikts, ka "izglītības iestāde veicina izglītojamā patstāvību un atbildīgu rīcību, nodrošina izglītojamo pārstāvniecību un līdzdalību priekšlikumu izteikšanā un lēmumu pieņemšanā, to izpildes nodrošināšanā un kontrolē, tajā skaitā izglītojamo pašpārvaldes darbā".

Pašvaldības izglītības iestādēs aktīvi darbojas skolēnu pašpārvaldes, kas pilsētas līmenī ir apvienojušās Rīgas Skolēnu domē. Skolēnu pašpārvaldes ir ilggadējs un tradīcijām bagāts jaunatnes darba virziens Rīgā.

Saskaņā ar katram mācību gadam speciāli izstrādāto, jauniešu vajadzībās sakņoto izglītojošo aktivitāšu plānu pašpārvalžu aktīvistiem ik gadu tiek piedāvātas vairāk nekā 20 aktivitāšu (t.sk. izbraukuma semināri, apmācības, diskusijas) pašpārvalžu darbā nozīmīgo prasmju apguvei, kā arī nodrošināts finansējums skolēnu pašpārvalžu sadarbības projektiem (5.tab.).

5.tabula

Gads	Izglītojošas aktivitātes	Dalībnieku – skolēnu pašpārvalžu aktīvistu skaits	Finansētie skolēnu pašpārvalžu sadarbības projekti
2014.	28	1080	-
2015.	36	1100	6
2016.	24	1050	3
2017.	20	1000	5
2018.	26	1200	10

Izglītības iestādēs vēl joprojām vērojama kopīga tendence skolēnu pašpārvalžu darbā: skolēnu pašpārvaldes ir spēcīgas dažādu ārpusstundu pasākumu organizēšanā, taču daudz retāk fiksējami labās prakses piemēri citu ar skolas dzīves un izglītības procesa pilnveidi saistītu jautājumu risināšanā.

Kā liecina pašu skolēnu teiktais, pašpārvaldes darbs nereti aprobežojas ar skolas pasākumu organizēšanu, tādēļ to var tikai nosacīti vērtēt kā jēgpilnu skolēnu līdzdalības praksi. Divās skolās jaunieši minēja, ka skolēnu pašpārvalde ir mēģinājusi aktualizēt arī citus skolēniem būtiskus jautājumus, piemēram, par ēdināšanas kvalitāti, bet diemžēl bez pozitīva iznākuma (“Bērnu līdzdalības novērtējums. Latvijas nacionālais ziņojums. 2017”).

Jaunieši norāda, ka “darbošanās pašpārvaldēs skolēniem neliekas tik saistoša, jo pašpārvalžu darbs mēdz atkārtoties no gada uz gadu bez izaugsmes un jaunām idejām”. Novērojama arī neliela skolēnu vēlme pilnveidoties un dažādot savas darbības formas, tomēr izglītības iestāžu vadības noraidošā attieksme vai dalībnieku prasmes un pieredzes trūkums nereti traucē to veiksmīgi īstenot.

2017.gadā darbs ar skolēnu pašpārvalžu līderiem un atbalsts Rīgas Skolēnu domes darbībai strukturāli tika nodots Mākslinieciskās jaunrades centram “Praktiskās estētikas skola”. Šajā posmā iezīmējās ne vien jaunas jomas prioritātes, bet arī izmaiņas skolēnu domes uzbūvē un darba organizācijā. 2017.gadā Rīgas Skolēnu domes (turpmāk arī – RSD) 16.sasaukums izstrādāja un 2018.gada aprīlī apstiprināja RSD struktūras reformu, pēc kuras darbs vairs netiek organizēts komitejās, bet gan pašu skolēnu radītās aktuālo tēmu projektu grupās. Projektu forma ir izvēlēta kā vairāk iekļaujoša līdzdalības forma, kas ļauj RSD darboties elastīgāk, risināt skolām aktuālos problēmjautājumus, kā arī sniedz iespēju jauniešiem dažādos projektos ieņemt atšķirīgas lomas, tādējādi vispusīgāk attīstot viņu prasmes.

RSD 16. un 17.sasaukuma darbības laikā īpaši tika aktualizēts jautājums par pašpārvaldes lomu izglītības iestādē un vietējā apkaimē. Lai veicinātu izpratni par līdzdalības formu dažādošanas iespējām un iesaisti lēmumu pieņemšanā, īstenotas daudzveidīgas aktivitātes: Rīgas skolēnu pašpārvalžu sadraudzības pasākums “Pozitīvais piemērs”, Latvijas pilsētu pašpārvalžu sadarbības pasākums “Pašpārvaldēs ir spēks”, diskusija “Ļemšanās un uzņemšanās” festivālā LAMPA, forums “Jaunieši apkaimes izaugsmei” u.c.

Izvērtējot mazākumtautību skolu un profesionālās izglītības iestāžu pārstāvju līdzdalību piedāvātajās aktivitātēs, pēdējā gada laikā vērojama pozitīva tendence: minēto mērķgrupu aktīvāka iesaistīšanās RSD pasākumos. Tomēr šo izglītības iestāžu audzēkņi reti iesaistās pašā RSD darbībā.

Ņemot vērā šī brīža situāciju skolēnu pašpārvalžu darbā, prioritārs uzdevums nākamajā attīstības plānošanas periodā ir īstenot tādu pasākumu kopumu, kas veicinātu skolēnu pašpārvaldes līdzdalību lēmumu pieņemšanā izglītības iestāžu ikdienas procesos.

Līdztekus tam aktualizējusies nepieciešamība izstrādāt jaunus informatīvos un metodiskos materiālus par aktuālām tēmām pašpārvalžu jauniešiem saistošā formā (lielu atsaucību gan skolēnu, gan konsultantu vidū ieguva 2018.gadā izveidotā animācija par ieteicamo pašpārvalžu dokumentāciju).

Jaunatnes organizāciju konsultatīvās padomes darbības nodrošināšana

Lai pilnveidotu sadarbību ar jaunatnes organizācijām un pašvaldības darba ar jaunatni kvalitāti, 2014.gada pavasarī tika atjaunota Rīgas Jaunatnes organizāciju konsultatīvā padome. Padomē uz divu gadu termiņu tika ievēlēti 11 organizāciju pārstāvji.

Padomes funkcijas:

- nodrošināt jaunatnes organizāciju līdzdalību darba ar jaunatni īstenošanā un koordinēšanā Rīgas pilsētas pašvaldībā;
- veicināt jauniešu interesēm un vajadzībām atbilstošu jaunatnes politikas plānošanas dokumentu izstrādi;
- nodrošināt uz sadarbību balstītu, koordinētu jaunatnes politikas īstenošanu.

2016.gadā padomes darbs faktiski tika apturēts, tas saistīts gan ar jaunatnes organizāciju zemo administratīvo kapacitāti, gan ievērojamu padomes locekļu nevienprātību par prioritātēm un darba formām.

Padomes atjaunošana tās esošajā formā nav ilgtspējīga, tādēļ nepieciešamas alternatīvas formas, kā nodrošināt jaunatnes organizācijām iespēju iesaistīties lēmumu pieņemšanā. Jaunām līdzdalības formām jābūt tieši pieejamām visām jaunatnes organizācijām un jāļauj jauniešiem operatīvi iesaistīties konkrētu jautājumu risināšanā atbilstoši organizāciju kapacitātei.

2018.gadā tika aprobēts jauns mehānisms, lai nodrošinātu efektīvāku jaunatnes organizāciju līdzdalību viņus ietekmējošo lēmumu pieņemšanā, un to plānots pilnvērtīgi ieviest 2019.gadā.

Jauniešu iesaiste viņu dzīves kvalitāti ietekmējošo lēmumu pieņemšanā

Dokumentā “Bērnu līdzdalības novērtējums. Latvijas nacionālais ziņojums. 2017” norādīts, ka Jaunatnes likumā ir akcentēta nepieciešamība veicināt jauniešu līdzdalību demokrātiskajos procesos un stiprināt jaunatnes organizāciju kapacitāti. Tomēr, kā atklāj fokusgrupu diskusijas ar jauniešiem un intervijas ar ekspertiem, jauniešiem ne vienmēr ir pietiekamas zināšanas, informācija un prasmes, lai kvalitatīvi iesaistītos pašvaldību un valsts līmeņa lēmumu, kas skar jaunatnes politiku, pieņemšanā. Jaunieši arī bieži neredz motivāciju un jēgu savai iesaistei, jo trūkst ticības un pozitīvu piemēru jauniešu efektīvai līdzdalībai politikas veidošanā valsts līmenī.

Meklējot risinājumus esošās situācijas pilnveidei, iepriekšējā plānošanas periodā īstenoti jauniešus izglītojoši pasākumi viņu līdzdalības veicināšanai lēmumu pieņemšanā.

2016.gadā notika konference skolēnu līderiem “Skola – līdzdalības starts atbildīgai sabiedrībai”, kurā tika diskutēts par veidiem, kā jaunieši var aktīvi līdzdarboties pilsētas dzīvē (skolā un ārpus tās). 2017.gadā tika rīkota konference skolēnu līderiem “Skolēnu pašpārvalde

šodien un rīt”, kurā tika turpināta diskusija par iespējamiem risinājumi pašpārvalžu kā institūta stiprināšanai un jauniešu jēgpilnas līdzdalības veicināšanai.

2018.gada janvārī tika rīkots pirmais Jauniešu ideju festivāls, pulcējot gandrīz 150 dalībniekus, radot vietu jauniešu pieredzes apmaiņai, partneru un atbalsta meklēšanai savu iniciatīvu īstenošanai un diskusijai ar izpildvaras pārstāvjiem.

Kopumā jauniešu motivāciju iesaistīties sabiedriskajās aktivitātes veido vairāki faktori: vēlme iegūt praksi, profesionālo pieredzi, lietderīgi izmantot savu brīvo laiku, uzlabot prasmes, sevi pārbaudīt un izaicināt. Savukārt vēlme paust politisko nostāju, personisko pārliecību un gūt līdzcilvēku atzinību nav tik būtiska. Nozīmīgs līdzdalību motivējošais faktors ir uzticēšanās dažādām institūcijām un organizācijām, piemēram, darbavietai, savai izglītības iestādei, taču ievērojami mazāk jauniešu uzticas NVO.

Kā vēl vienu no neiesaistīšanās iemesliem sabiedriskās līdzdalības procesā jaunieši norāda nespēju ietekmēt pašreizējo situāciju un to, ka jauniešu iniciatīvas netiek uzklautas ne skolēnu pašpārvaldēs, ne izglītības iestādēs, ne pašvaldību līmenī. Tika minēti vairāki piemēri no pieredzes, kad jauniešu vietā idejas izdomā un īsteno kāds cits, līdz ar to tā nemaz vairs nav jauniešu iniciatīva (socioloģiskais pētījums “Jauniešu brīvā laika pavadīšanas un līdzdalības paradumi Rīgā”, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultāte, 2018.).

Tātad nākamajā plānošanas periodā nepieciešams pilnveidot jaunatnes organizāciju darbu, radot jauniešiem iespējas līdzdarboties lēmumu pieņemšanas procesā jautājumos, kas tieši ietekmē viņu dzīves kvalitāti (t.sk. ieviešot vietējā mērogā strukturētā dialoga formātu). Būtiski ir nodrošināt jauniešiem pieeju informācijai par to, kā viņu pašvaldībai izteiktās idejas ir ņemtas vērā un/vai ieviestas.

5. Starptautiskā sadarbība

Darbā ar jaunatni iesaistīto personu kompetenču pilnveidošana pārrobežu projektos

Lai veicinātu jaunatnes jomas attīstību pilsētā, noderīga ir pieredze, ko var iegūt, darbojoties starptautiskajos sadarbības tīklos. RD IKSD kopš 2006.gada ir iesaistījies Baltijas pilsētu savienības Jaunatnes lietu komisijas darbā. Jaunatnes lietu komisijas pamatmērķis ir īstenot un attīstīt jaunatnes politiku un veicināt jauniešu aktīvu līdzdalību sabiedrībā notiekošajos procesos gan katrā dalībvalstī atsevišķi, gan Baltijas jūras reģionā kopumā.

Komisija tiekas klātienē vienu vai divas reizes gadā, savukārt reizi divos gados tiek organizēta Jauniešu konference. Šajos pasākumos jauniešiem ir iespēja gan savstarpēji, gan kopā ar lēmumu pieņēmējiem diskutēt par Baltijas pilsētu savienības darba kārtības jautājumiem. Rīgas jauniešus komisijā pārstāv Rīgas Skolēnu domes izvirzītie jauniešu līderi.

Līdztekus tam iepriekšējā pārskata periodā vairākas jauniešu programmas tika realizētas starp Rīgu un tās sadraudzības pilsētām noslēgto sadarbības līgumu ietvaros. Piemēram, 2015.gadā un 2016.gadā tika organizētas apmaiņas vizītes ar Kotkas jauniešu domi (Somija). Tradicionāli Rīgas jaunieši piedalās arī Starptautisko Hanzas dienu Jauniešu programmā.

No 2015.gada līdz 2017.gadam Pārvalde sadarbībā ar partneriem no Portugāles, Azerbaidžānas, Bulgārijas, Itālijas, Rumānijas un Spānijas īstenoja ES programmas “Erasmus+” atbalstīto projektu “100% jauniešu pilsēta”. Tā mērķis bija veicināt jaunatnes politikas labās prakses piemēru popularizēšanu, izstrādājot un ieviešot kvalitātes zīmi “Jauniešiem draudzīga pašvaldība”.

Sākotnēji plānotais uzdevums – darbā ar jaunatni iesaistīto personu kompetenču pilnveidošana pārrobežu projektos – 2016.gadā un 2017.gadā tiešā veidā netika īstenots, jo vairāki Pārvaldes sagatavotie projektu pieteikumi neguva atbilstošo ES programmu finansiālu atbalstu.

6. Brīvā laika pavadīšanas iespējas

Līdzfinansējuma nodrošināšana bērnu un jauniešu nometņu norisei, t.sk. attālās apkaimēs (nodrošinot vienmērīgu ģeogrāfisko pārklājumu)

Rīgas pilsētas pašvaldībā par vienu no tradīcijām bagātāko formu bērnu un jauniešu brīvā laika organizēšanā tiek uzskatītas nometnes. Nozīmīgākie nometņu organizētāji ir pašvaldības izglītības iestādes, taču līdztekus tām nometnes rīko arī nevalstiskās un reliģiskās organizācijas.

Visu iepriekšējo plānošanas periodu tika nodrošināts regulārs finansiālais atbalsts Rīgas pilsētas pašvaldības izglītības iestāžu rīkotajām nometnēm, kā arī nevalstisko un reliģisko organizāciju rīkotajām nometnēm (6.tab.).

6.tabula

Gads	Rīgas pilsētas pašvaldības līdzfinansētās bērnu un jauniešu nometnes		Nometnēs iesaistīto bērnu un jauniešu skaits
	Pašvaldības izglītības iestāžu rīkotās	Nevalstisko un reliģisko organizāciju rīkotās	
2014.	299	73	14 535
2015.	303	62	12 683
2016.	340	64	14 246
2017.	282	70	12 943
2018.	244	77	13 248

Kopš 2016.gada vērojama būtiska pašvaldību izglītības iestāžu rīkoto nometņu skaita samazināšanās, ko ietekmēja piešķirtā finansējuma relatīvi nemainīgs apjoms attiecībā pret kopējām nometņu organizēšanas izmaksām, kas pieaug.

Palielinoties nometņu organizēšanas izmaksām, arvien ievērojamāka vecāku daļa nevar finansiāli atļauties bērnu dalību nometnēs, tāpēc labprāt kā alternatīvu izvēlas brīvā laika aktivitāšu un brīvā laika centru piedāvājumu. Turklāt bez papildu atalgojuma izglītības iestāžu vadītājiem kļūst arvien grūtāk motivēt pedagogus iesaistīties nometņu organizēšanā. Tādēļ papildu finansējums ļautu samazināt to nometņu izdevumu daļu, kuru sedz vecāki, ka arī ļautu piesaistīt zinošus pedagogus darbam nometnēs.

2018.gadā izstrādāta jauna pieteikšanās kārtība pašvaldības izglītības iestāžu rīkotajām atvērtajām dienas nometnēm, kas turpmāk nodrošinās vienlīdzīgas iespējas piedalīties šajās nometnēs visiem bērniem, kuru deklarētā dzīvesvietas adrese ir Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā vai kuri mācās kādā no Rīgas pilsētas izglītības iestādēm.

Vienlaikus pēdējos gados ir vērojama pieaugoša nevalstisko un reliģisko organizāciju interese par iespēju pretendēt uz pašvaldības līdzfinansējumu nometņu organizēšanai (jo īpaši pavasara un rudens brīvlaikā), t.sk. konkursam piesakās organizācijas, kas tajā līdz šim nav piedalījušās (tas ļauj sasniegt līdz šim neapvertas mērķgrupas un (dienas nometņu gadījumā) pilsētas apkaimes). Ņemot vērā nemainīgi lielo iedzīvotāju pieprasījumu, ilgtermiņā būs nepieciešams plānot finansējuma palielinājumu arī šo nometņu atbalstam.

Sporta un citu brīvā laika aktivitāšu organizēšana bērniem un jauniešiem, t.sk. attālās apkaimēs (nodrošinot vienmērīgu ģeogrāfisko pārklājumu)

Lai paplašinātu bērniem un jauniešiem pieejamas bezmaksas brīvā laika pavadīšanas iespējas mācību vasaras brīvlaikā, sekmējot viņu fizisko aktivitāti, vērtīborientāciju un aktīvu līdzdalību sabiedriskās norisēs, RD IKSD kopš 2011.gada tiek organizēts Brīvā laika aktivitāšu finansēšanas konkurss nevalstiskajām organizācijām (7.tab.).

7.tabula

Gads	Atbalstīto brīvā laika aktivitāšu projektu skaits	Iesaistīto bērnu un jauniešu skaits
2014.	19	~ 1500
2015.	17	~ 1850
2016.	17	~ 2200
2017.	17	~ 2000
2018.	15	~ 1800

Atbalstītie projekti ļauj dažāda vecuma bērniem un jauniešiem iesaistīties regulārās sporta, radošās, ar pilsētas izzināšanu saistītās un āra dzīves aktivitātēs visas vasaras garumā. Aktivitātes norisinājās ne tikai pilsētas centrā, bet arī attālās apkaimēs.

Līdztekus tam, lai sekmētu šo objektu pieejamību jauniešiem un drošumu, kopš 2014.gada pašvaldība sniedz finansiālu atbalstu NVO uzturēto skeitparku – Grīziņkalna skeitparka un Latvijā lielākā iekštelpu skeitparka “Monsterparks” – darbības nodrošināšanai un pieejamības veicināšanai. Minētajos objektos jaunieši var lietderīgi pavadīt savu brīvo laiku, nodarbojoties ar sportu un fiziskām aktivitātēm.

Brīvā laika centru darbības nodrošināšana un tīkla pilnveide, t.sk. attālās apkaimēs (nodrošinot vienmērīgu ģeogrāfisko pārklājumu)

Rīgā darbojas 22 brīvā laika centri (8.tab.), kas izveidoti uz pašvaldības dibināto izglītības iestāžu bāzes un piedāvā attiecīgās apkaimes bērniem un jauniešiem radošās darbības, tematiskos pasākumus un citas saturīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas mācību gada garumā un brīvlaikos.

Jaunākais no brīvā laika centriem izveidots 2018.gadā vienā no Rīgas attālajām apkaimēm – Bolderājā, Rīgas 19.vidusskolā.

8.tabula

Rajons/priekšpilsēta	Izglītības iestāde
Centra rajons	Bērnu un jauniešu centrs “Rīgas Skolēnu pils” (Krišjāņa Barona iela 99)
Kurzemes rajons	Rīgas Anniņmuižas vidusskola (Kleistu iela 14) Rīgas 71.vidusskola (Grīvas iela 26) Bērnu un jauniešu centrs “Kurzeme” (Slokas iela 130) Rīgas 19.vidusskola (Miglas iela 9)
Latgales priekšpilsēta	Rīgas Kristīgā vidusskola (Augusta Deglava iela 1) Rīgas pilsētas Pļavnieku ģimnāzija (Saharova iela 35) Rīgas 15.vidusskola (Visvalža iela 9) Rīgas 32.vidusskola (Viļānu iela 13) Bērnu un jauniešu centrs “Daugmale” (Jēkabpils iela 19A un Maskavas iela 279/7)
Vidzemes priekšpilsēta	Rīgas 9.vakara (maiņu) vidusskola (Stāmerienas iela 8)

	Rīgas 63.vidusskola (Pāles iela 9) Rīgas 74.vidusskola (Induļa iela 4) Rīgas 80.vidusskola (Andromedas gatve 11) Rīgas 85.vidusskola (Nīcgales iela 22) Rīgas 89.vidusskola (Hipokrāta iela 27)
Zemgales priekšpilsēta	Rīgas 47.vidusskola (Skaistkalnes iela 7) Rīgas 94.vidusskola (Ozolciema iela 26) Bērnu un jauniešu centrs "Altona" (Altonavas iela 6)
Ziemeļu rajons	Rīgas 28.vidusskola (Sliežu iela 23) Rīgas 37.vidusskola (Čiekurkalna 1.līnija 53) Bērnu un jauniešu centrs "Laimīte" (Sarkandaugavas iela 24)

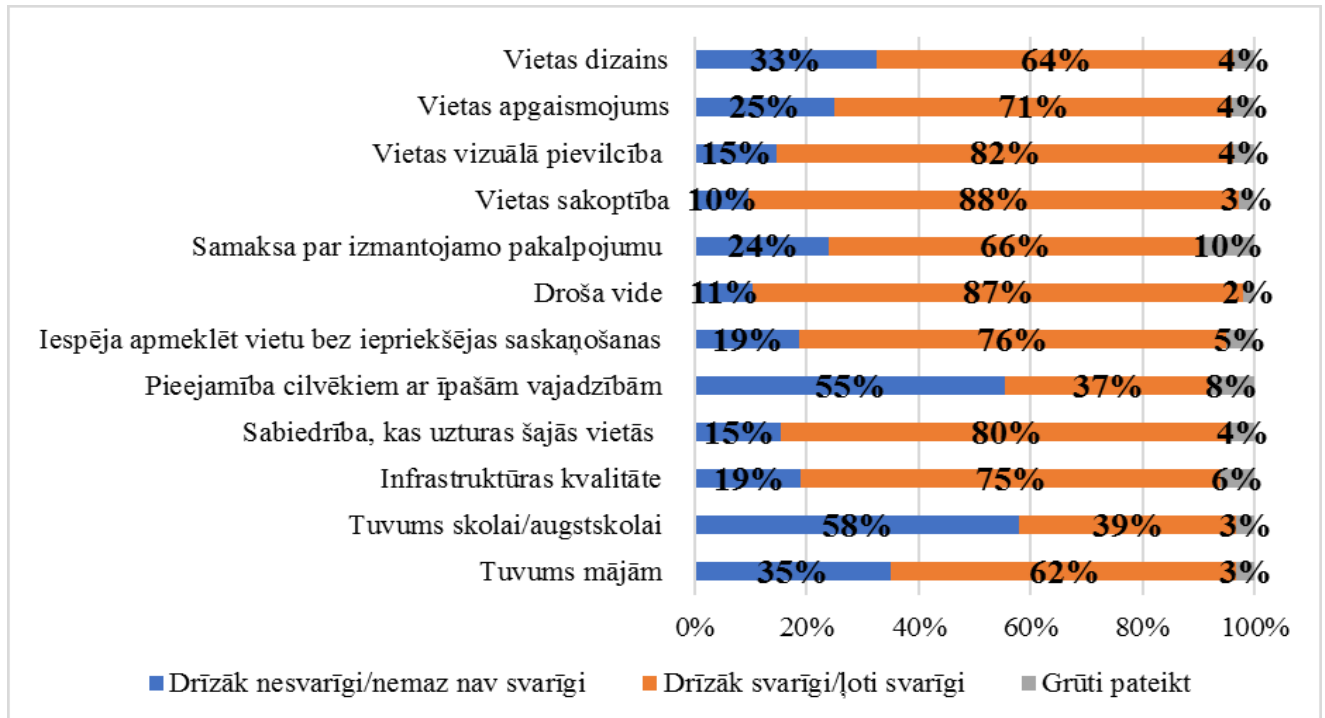
Lai gan saglabājas pieprasījums pēc brīvā laika centru sniegtajiem pakalpojumiem (9.tab.), ņemot vērā tajos pieejamos resursus un materiāltehnisko nodrošinājumu, to mērķauditoriju galvenokārt veido sākumskolas un pamatskolas jaunāko klašu skolēni. Brīvā laika centru ierobežotā kapacitāte (nepietiekams pedagogu skaits un telpu platība) liedz iespēju tos apmeklēt visiem interesentiem. Turklāt brīvā laika centru ģeogrāfiskais pārklājums nav vienmērīgs, it īpaši nepietiekams tas ir Pārdaugavā un Ziemeļu rajonā.

Tādēļ ir nepieciešama jaunu brīvā laika centru izveide apkaimēs, kurās brīvā laika pavadīšanas iespējas ir ierobežotas, kā arī esošo brīvā laika centru materiāltehniskās bāzes pilnveide, nodrošinot saturīga brīvā laika pavadīšanas iespējas dažādām bērnu un jauniešu vecumu grupām.

9.tabula

Gads	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Brīvā laika centru apmeklējumu skaits	138,7 tūkst.	131,6 tūkst.	119,6 tūkst.	128,0 tūkst.	125,1 tūkst.

Pētījumā tika noskaidrots, ka trīs populārākās apkaimes, kurās jaunieši visvairāk pavada brīvo laiku, ir Centrs, Imanta un Pļavnieki. Šajās apkaimēs ir plašs brīvā laika pavadīšanas infrastruktūras piedāvājums: kinoteātri, parki, sporta laukumi un citas aktivitātes. Daļa no kritērijiem brīvā laika pavadīšanas vietas jauniešiem izvēlē minēti 4.attēlā.

4.attēls

Pētījuma dalībnieki norāda, ka infrastruktūras piedāvājums jauniešiem Rīgā laika gaitā ir krietni uzlabojies un pilnveidojies, tomēr vienlaikus tiek minēti vairāki trūkumi, īpaši akcentējot to, ka situācija nav vienāda visās Rīgas apkaimēs.

Positīva iezīme līdzdalības aspektā ir pētījuma dalībnieku konstruktīvie priekšlikumi situācijas uzlabošanai, piemēram, nepieciešams pievērst uzmanību infrastruktūras nodrošinājumam plašākam vecuma diapazonam (ne tikai jaunākā vecuma bērniem), labākai telpu pieejamībai un iekštelpu aktivitāšu klāstam ziemas sezonā, jauniešiem atbilstošām informēšanas metodēm par brīvā laika pavadīšanas iespējām (nevis plakāti un bukleti), kā arī daudzdzīvokļu māju pagalmiem kā nepietiekami izmantotam resursam sportiska rakstura infrastruktūras izveidei vai pilnveidei.

Ņemot vērā pētījumā gūtās atziņas, nākamā plānošanas perioda viens no uzdevumiem ir rast inovatīvus risinājumus un alternatīvu piedāvājumu bērnu un jauniešu saturīga un lietderīga brīvā laika pavadīšanai, nodrošinot piedāvājuma atbilstību mērķauditorijas pieprasījumam, interesēm un vajadzībām. Vienlaikus nepieciešams meklēt veidus brīvā laika aktivitāšu bagātināšanai ar jēgpilnas mācīšanās iespējām (izmantojot interaktīvas neformālās izglītības un ikdienas mācīšanās metodes).

SITUĀCIJAS IZVĒRTĒJUMS - SVID ANALĪZE

Stiprās puses	Vājās puses
Darbā ar bērniem un jauniešiem ir iesaistītas un savstarpēji sadarbojas pašvaldības institūcijas, NVO un reliģiskās organizācijas, kā arī privātais sektors.	Darbs ar jaunatni ir fragmentārs, vienotas sistēmas nostiprināšanu kavē dažu struktūrelementu neesamība vai nepietiekama attīstības pakāpe (piemēram, pagaidām neieviesta mobilā jaunatnes darba sistēma, nepietiekami efektīva esošo resursu izmantošana).
Cieša un ilgstoša sadarbība ar Rīgas jaunatnes organizācijām. Stabila finansiālā atbalsta sistēma NVO aktivitātēm.	Nepietiekama jaunatnes organizāciju kapacitāte un patstāvība plašākai (apjomīgākai) iesaistei jaunatnes darba īstenošanā pašvaldībā, t.sk. projektu administrēšanā. Nepilnības metodiskā atbalsta nodrošināšanā NVO aktivitāšu īstenošanā.
Izveidota bāze un nodrošināti resursi NVO darbībai un attīstībai un jauniešu iniciatīvu atbalstam – RJC “Kaņieris”, jauniešu studijā “BaMbuss” un NVO namā.	RJC “Kaņieris” ģeogrāfiskā atrašanās vieta tā regulārai sasniegšanai nav ērta; nav nodrošināts vienmērīgs resursu centru ģeogrāfiskais pārklājums pilsētā.
Tradīcijas un iestrādes darbā ar skolēnu pašpārvaldēm, Rīgas Skolēnu domes darbības nepārtrauktība un ilglaicīgums. Veiktas iestrādes pakāpeniskai skolēnu pašpārvalžu darbības pāprofilēšanai no pasākumu organizēšanas uz līdzdalību lēmumu pieņemšanā un skolēnu interešu aizstāvībai.	Vienotas sistēmas nostiprināšanu darbā ar skolēnu pašpārvaldēm kavē dažu struktūrelementu trūkums (piemēram, nav aptvertas visas vidējās izglītības iestādes Rīgā, nav pietiekami apzināti un popularizēti labās prakses piemēri). Nepietiekama skolēnu pašpārvalžu motivācija līdzdalībai lēmumu pieņemšanā. Rīgas Skolēnu dome nenodrošina visu skolēnu interešu pārstāvniecību.
Daudzveidīgs brīvā laika pavadīšanas iespēju piedāvājums jauniešiem (t.sk. bezmaksas), stabilas, ilglaicīgas tradīcijas interešu izglītības sistēmā, pakāpeniska piedāvājuma pilnveide un paplašināšanās. Stabila un ilglaicīga nometņu darba sistēma.	Brīvā laika centru, dienas atklāto nometņu, brīvpieejas sporta objektu un jauniešu centru nevienmērīgs ģeogrāfiskais pārklājums un nepietiekams skaits. Nepietiekami resursi brīvā laika infrastruktūras attīstībai. Nepietiekams brīvā laika pedagogu un profesionālu jaunatnes darbinieku skaits. Dažkārt nepietiekami operatīva (elastīga) piedāvājuma maiņa atbilstoši mērķauditorijas pieprasījumam un vajadzībām.
Jauniešiem ir viegli pieejama informācija par iespējām internetā (t.sk. tīmekļa vietnē www.izglitiba.riga.lv un RD IKSD uzturētajos sociālo tīklu kontos), kā arī tā tiek nodrošināta informatīvajos pasākumos izglītības iestāžu darbiniekiem un NVO pārstāvjiem.	Grūti sasniedzami ārpus izglītības sistēmas esošie, organizāciju darbā neiesaistītie jaunieši (esošie resursi un metodes tam nav piemēroti). Darbā ar jaunatni iesaistītajām personām nav specifisku zināšanu.

Iespējas	Draudi
<p>Jaunatnes organizāciju aktīvāka un efektīvāka iesaistīšana pašvaldības vienotajā darba ar jaunatni sistēmā (t.sk. nodrošinot iespēju piedalīties lēmumu pieņemšanas procesā un deleģējot atsevišķu uzdevumu/funkciju izpildi). Esošo resursu izmantošanas efektivitātes izvērtēšana un pielāgošana atbilstoši nepieciešamībai. Regulāra darbā ar jaunatni iesaistīto personu tālākizglītošana.</p>	<p>Jauniešu apvienošanās pēc nacionālā principa. Nepietiekama NVO kapacitāte un/vai prasmes kvalitatīvi un savlaicīgi īstenot piedāvātās iniciatīvas vai deleģētos uzdevumus. Nepietiekama sadarbības partneru izpratne par jaunatnes darba specifiku, motivācija un vēlme pielāgot savu darbību atbilstoši situācijai. Izglītības un zinātnes ministrijas kapacitātes samazināšanās jaunatnes politikas jautājumos.</p>
<p>Finansiāls un metodisks atbalsts NVO kapacitātes stiprināšanai. Jaunu jaunatnes darbinieku piesaiste un sagatavošana. Ciešāka sadarbība ar studentu organizācijām jaunatnes politikas jomā. Esošās atbalsta sistēmas NVO aktivitātēm saglabāšana. Metodiskā atbalsta nodrošināšana un pilnveide projektu administrēšanas jomā.</p>	<p>Saglabājas ierobežota jaunatnes organizāciju kapacitāte (t.sk. bieža līderu maiņa), nepietiekams finansējums kapacitātes stiprināšanai. Nav pārklājuma atbilstoši visiem aktuālajiem darba ar jaunatni virzieniem, jauniešu interesēm un vajadzībām. NVO nepietiekama kompetence atbilstoši un lietderīgi apsaimniekot piešķirto finansējumu, kā arī izmantot praksē sniegto metodisko atbalstu. Ierobežota aktivitāšu mērķauditorija.</p>
<p>Jaunu resursu centru izveide apkaimēs, kur pašlaik šādas iespējas ir ierobežotas, taču centru darbības noslodze būtu pietiekama.</p>	<p>Nav atbilstoša finansējuma un citu nosacījumu (cilvēkresursu u.tml.) resursu centru izveidei apkaimēs.</p>
<p>Pašpārvalžu aktīvistu, konsultantu un izglītības iestāžu administrācijas izglītošana. Rīgas Skolēnu domes darbības pilnveide, nodrošinot labāku Rīgas skolēnu interešu pārstāvniecību.</p>	<p>Izglītības iestāžu administrācijas un pašpārvaldes konsultantu atbalsta trūkums skolēnu pašpārvalžu darbībai un iniciatīvām. Skolēnu pašpārvaldes darbība ir formāla. Skolēnu pašpārvaldes nodarbojas tikai ar pasākumu organizēšanu. Nepietiekama informācija par dažādām skolēnu grupām aktuāliem problēmjautājumiem.</p>
<p>Ciešāka sadarbība ar valsts institūcijām jauniešu neformālās izglītības un līdzdalības iespēju klāsta pilnveidē. Jaunu brīvā laika centru un infrastruktūras izveide apkaimēs, kur pašlaik brīvā laika pavadīšanas iespējas ir ierobežotas. Esošās infrastruktūras kvalitatīva uzturēšana. Regulārs esošā piedāvājuma monitorings un pilnveide atbilstoši mērķauditorijas pieprasījumam un vajadzībām.</p>	<p>Nepietiekams finansējums un kapacitāte jauniešiem atbilstošas un draudzīgas infrastruktūras izveidei, pilnveidei un kvalitatīvai uzturēšanai. Neatbilstība starp mērķauditorijas pieprasījumu un piedāvājumu vai arī pieprasījums ir destruktīvs un nepamatots.</p>
<p>Jauniešu informēšana par viņu iespējām, izmantojot jaunus informācijas kanālus, formas un metodes.</p>	<p>Sabiedrības vājā izpratne par jauniešu neformālo izglītību un jaunatnes darba nepieciešamību, līdz ar to tas netiek pietiekami atbalstīts.</p>
<p>Jaunatnes darba ar sociālā riska grupas jauniešiem sistēmas izstrāde un ieviešana.</p>	<p>Jaunatnes darba ar sociālā riska grupas jauniešiem sistēmas modelis neiekļaujas kopējā sistēmā un darbojas kā atsevišķa vienība. Tā ieviešanai nav atbilstošu un/vai pietiekamu resursu.</p>

VEICAMIE PASĀKUMI

Rīcības virziens U2.1. Jaunatnes politikas īstenošanas koordinācija un institucionālā sistēma pašvaldībā

Pasākumi	Rīcības	Rezultatīvie rādītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi (EUR)¹
2.1.1. Pašvaldības un valsts institūciju sistemātiskas sadarbības nodrošināšana un pilnveide jaunatnes politikas jautājumos.	Izveidot Rīgas Jaunatnes lietu konsultatīvo padomi un nodrošināt tās darbību.	- padomē pārstāvēto iestāžu/organizāciju skaits; - sēžu skaits; - izskatīto jautājumu skaits	2019.–2023.	Apstiprinātā finansējuma ietvaros
	Turpināt darbu pie jaunatnes darba ar sociālā riska grupas jauniešiem sistēmas izveides un koordinēt tās ieviešanu Rīgā.	- ieviesto sistēmas elementu skaits; - sistēmas īstenošanā iesaistīto iestāžu/organizāciju skaits	2019.–2021.	Apstiprinātā finansējuma ietvaros
	Veidot partnerību aktuālo jautājumu risināšanai un veicamo pasākumu īstenošanai jaunatnes politikas jomā.	- partnerību skaits; - partnerībās iesaistīto organizāciju un institūciju skaits	2019.–2023.	Apstiprinātā finansējuma ietvaros
2.1.2. Ekspertu un pētnieku iesaiste darba ar jaunatni plānošanā un programmu izstrādē.	Veikt pētījumu par darba ar jaunatni īstenošanā aktuālajiem jautājumiem.	- pētījumā aptvertu jauniešu skaits; - identificētie nākamajā plānošanas periodā risināmie jautājumi	2022.–2023.	Papildus nepieciešamais (PV) 2022.–2023.g.: 7000
	Piesaistīt ārējos ekspertus darba ar jaunatni sistēmas pilnveidei.	- projektu skaits; - ekspertu/darba grupu skaits	2019.–2023.	Apstiprinātā finansējuma ietvaros
2.1.3. Aktuālās informācijas pieejamības nodrošināšana pašvaldībā darba ar jaunatni jomā.	Veikt informācijas apkopšanu un uzkrāšanu par jaunatnes jomu pašvaldībā, nodrošināt tās pieejamību politikas izstrādē un lēmumu pieņemšanā iesaistītajām personām.	- apkopoto informācijas avotu skaits; - atbildēto informācijas pieprasījumu skaits	2019.–2023.	Apstiprinātā finansējuma ietvaros

¹ Šeit un turpmāk: PV – pašvaldības finansējums, V – valsts finansējums, ES – Eiropas Savienības programmu finansējums. Pašvaldības finansējuma apmērs Plāna īstenošanai kārtējā gadā tiek noteikts Rīgas pilsētas pašvaldības attiecīgā gada budžetā.

Rīcības virziens U2.2. Jauniešu nodarbinātība un ekonomiskās patstāvības paaugstināšana

Pasākumi	Rīcības	Rezultatīvie rādītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi (EUR)
2.2.1. Jauniešu nodarbinātības veicināšana.	Organizēt skolēnu nodarbinātību vasarā (sadarbībā ar pašvaldības iestādēm un kapitālsabiedrībām).	- iesaistīto iestāžu/uzņēmumu skaits; - nodarbināto jauniešu skaits	2019.–2023.	Apstiprinātais finansējums (PV): 100 268 gadā. Papildus nepieciešamais (PV) 2020.–2023.g.: 25 000 gadā
2.2.2. Jauniešu konkurētspējas veicināšana, nodrošinot darba tirgū pieprasīto prasmju apgūšanu.	Īstenot jauniešu neformālās izglītības programmas, izmantojot RJC “Kaņieris” bāzi.	- programmu skaits; - dalībnieku skaits	2019.–2023.	Apstiprinātais finansējums (PV): 3000 gadā. Papildus nepieciešamais (PV) 2020.–2023.g.: 4000 gadā
2.2.3. Jaunatnes darba ar sociālā riska grupas jauniešiem ieviešana (t.sk. izmantojot ES projektu iespējas).	Turpināt projekta “PROTI un DARI!” īstenošanu (atbildīgā iestāde – Rīgas domes Labklājības departaments).	- jauniešu, kas pabeiguši individuālās programmas, skaits	2019.–2020.	Apstiprinātais finansējums (ES): 336 382; (V): 59 361
	Koordinēt jauniešu iniciatīvu projektu realizāciju Rīgas pilsētā Izglītības kvalitātes valsts dienesta administrētajā Eiropas Sociālā fonda projekta “Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai” (PuMPuRS) ietvaros.	- atbalstīto projektu skaits; - iesaistīto jauniešu (t.sk. priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas riskam pakļauto jauniešu) skaits	2019.–2023.	Apstiprinātais finansējums (ES) 2019.g.: 46 000. Papildus plānotais (ES) 2019.–2022.g.: 92 000 gadā
	Mobilā (ielu) jaunatnes darba īstenošana.	- ielu jaunatnes darbinieku skaits; - sasniegto jauniešu skaits	2019.–2023.	Apstiprinātais finansējums (V) 2019.g.: 7770. Papildus nepieciešamais (PV) 2020.–2023.g.: 16 000 gadā

Rīcības virziens U2.3. Atbalsts jauniešu iniciatīvām un jaunatnes organizāciju darbībai

Pasākumi	Rīcības	Rezultatīvie rādītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi (EUR)
2.3.1. Jauniešu un jaunatnes organizāciju iniciatīvu līdzfinansēšana.	Rīkot iniciatīvu konkursu jauniešiem.	- atbalstīto projektu skaits; - iesaistīto jauniešu skaits	2019.–2023.	Apstiprinātais finansējums (PV): 6550 gadā

	Rīkot jaunatnes organizāciju kapacitātes stiprināšanas projektu konkursu.	- atbalstīto projektu skaits; - iesaistīto jauniešu skaits; - iesaistīto organizāciju skaits	2019.– 2023.	Apstiprinātais finansējums (PV): 25 729 gadā
2.3.2. Jaunatnes organizāciju darbā iesaistīto personu kompetenču pilnveide.	Rīkot apmācības jaunatnes organizāciju vadītājiem un līderiem par specifiskiem, ar organizāciju darbību saistītajiem jautājumiem.	- apmācību skaits; - dalībnieku skaits; - pārstāvēto organizāciju skaits	2019.– 2023.	Apstiprinātais finansējums (PV): 1000 gadā
	Organizēt apmācības jaunatnes darbiniekiem par jaunatnes darba metodiskajiem jautājumiem.	- jaunatnes darbinieku, kas piedalījušies apmācībās, skaits; - apmācību skaits	2019.– 2023.	Apstiprinātais finansējums (PV): 4241 gadā
2.3.3. Jauniešu interešu grupu un jaunatnes organizāciju darbībai nepieciešamās materiālās bāzes nodrošināšana.	Nodrošināt RJC “Kaņieris” darbību.	- centra telpās rīkoto pasākumu skaits; - organizāciju, kas izmanto centra resursus, skaits	2019.– 2023.	Apstiprinātais finansējums (PV): 8519 gadā
2.3.4. Metodiskā atbalsta pilnveide līdzfinansēto projektu, kas vērsti uz bērniem un jauniešiem, īstenotājiem.	Veikt finansēšanas konkursu dokumentācijas pilnveidi un aktualizēšanu.	- pilnveidoto dokumentu skaits	2019.– 2023.	Apstiprinātā finansējuma ietvaros
	Izstrādāt metodiskā atbalsta materiālus projektu īstenotājiem.	- metodisko materiālu skaits	2019.– 2023.	Apstiprinātā finansējuma ietvaros
	Organizēt metodiskā atbalsta aktivitātes projektu īstenotājiem un interesentiem (konsultācijas, informatīvie semināri u.c.).	- pasākumu skaits; - atbalstu izmantojušo organizāciju skaits	2019.– 2023.	Apstiprinātā finansējuma ietvaros
2.3.5. Diasporas jauniešu saiknes ar Rīgu un Latviju stiprināšana.	Nodrošināt diasporas jauniešu piedalīšanos jaunatnes jomas pasākumos Rīgā.	- aktivitātēs iesaistīto diasporas jauniešu skaits	2019.– 2023.	Apstiprinātā finansējuma ietvaros

Rīcības virziens U2.4. Jaunatnes iesaiste pašvaldības darbībā un līdzdalību veicinoša vide

Pasākumi	Rīcības	Rezultatīvie rādītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi (EUR)
2.4.1. Skolēnu pašpārvalžu kapacitātes stiprināšana.	Nodrošināt metodisko atbalstu skolēnu pašpārvalžu darbā iesaistītajām personām.	- pasākumu skaits; - dalībnieku skaits; - pārstāvēto izglītības iestāžu skaits; - metodisko un informatīvo materiālu skaits	2019.–2023.	Apstiprinātais finansējums (PV): 7900 gadā
	Veicināt izglītības iestāžu un pašvaldību sadarbību skolēnu pašpārvalžu jautājumos.	- pasākumu skaits; - dalībnieku skaits; - pārstāvēto izglītības iestāžu skaits; - labās prakses piemēru skaits; - īstenoto sadarbības projektu skaits	2019.–2023.	Apstiprinātais finansējums (PV): 7550 gadā
	Sniegt atbalstu Rīgas Skolēnu domes darbībai.	- pasākumu skaits; - dalībnieku skaits; - pārstāvēto izglītības iestāžu skaits; - izstrādāto izglītojošo un informatīvo materiālu skaits	2019.–2023.	Apstiprinātais finansējums (PV): 5558 gadā
2.4.2. Jaunatnes organizāciju konsultāciju ietvara (tematisko forumu) darbības nodrošināšana.	Ieviest jaunu konsultāciju ietvaru ar jaunatnes organizācijām un nodrošināt tā darbības regularitāti.	- konsultāciju skaits; - iesaistīto organizāciju skaits; - apspriesto jautājumu skaits	2019.–2023.	Apstiprinātā finansējuma ietvaros
	Iepazīstināt jaunatnes organizācijas ar jauno konsultāciju ietvaru un motivēt iesaistīties tajā.	- uzrunāto organizāciju skaits; - īstenoto informatīvo aktivitāšu skaits	2019.–2023.	Apstiprinātā finansējuma ietvaros
2.4.3. Jauniešu iesaiste viņu dzīves kvalitāti ietekmējošo lēmumu pieņemšanā.	Rīkot jauniešu forumus un iesaistīt jauniešus viedokļu apmaiņas pasākumu organizēšanā par viņiem nozīmīgiem jautājumiem.	- dalībnieku skaits; - pārstāvēto organizāciju skaits; - sagatavoto priekšlikumu skaits	2020.–2023.	Papildus nepieciešamais (PV) 2020.–2023.g.: 5500 gadā
	Nodrošināt aktuālas, viegli uztveramas informācijas pieejamību jauniešiem par viņu līdzdalības iespējām un pieejamām atbalsta formām.	- izmantoto informācijas kanālu skaits; - sasniegto jauniešu skaits	2019.–2023.	Apstiprinātā finansējuma ietvaros

Rīcības virziens U2.5. Jaunatnes apmaiņas un pārrobežu neformālās mācīšanās programmas

Pasākumi	Rīcības	Rezultatīvie rādītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi (EUR)
2.5.1. Darbā ar jaunatni iesaistīto personu kompetenču pilnveidošana pārrobežu projektos.	Izstrādāt un ieviest starptautiskos projektus jaunatnes darbinieku kompetenču pilnveidei.	- projektu skaits; - dalībnieku skaits; - pārstāvēto institūciju/organizāciju skaits	2019.–2023.	Apstiprinātais finansējums (ES) 2019.–2020.g.: 22 926. Papildus plānotais (ES) 2020.–2023.g.: 20 000 gadā
	Izstrādāt un ieviest sadarbības projektus ar citu Eiropas valstu pašvaldībām pieredzes apmaiņai un inovāciju ieviešanai jaunatnes jomā.	- projektu skaits; - dalībnieku skaits; - ieviesto jauninājumu skaits	2019.–2023.	Papildus plānotais (ES) 2020.–2023.g.: 20 000 gadā
2.5.2. Jauniešu (jo īpaši to, kas ir ārpus formālās izglītības sistēmas un nav nodarbināti) iesaistīšana pārrobežu neformālās mācīšanās programmās.	Izstrādāt un ieviest pārrobežu projektus, kas vērsti uz jauniešu kompetenču pilnveidi un konkurētspējas veicināšanu (t.sk. izmantojot Eiropas Solidaritātes korpusa sniegtās iespējas).	- projektu skaits; - dalībnieku skaits	2019.–2023.	Papildus plānotais (ES) 2019.g.: 5000. Papildus plānotais (ES) 2020.–2023.g.: 20 000 gadā

Rīcības virziens U2.6. Aktivitātes bērniem un jauniešiem

Pasākumi	Rīcības	Rezultatīvie rādītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi (EUR)
2.6.1. Līdzfinansējuma nodrošināšana bērnu un jauniešu nometņu un brīvā laika aktivitāšu norisei, t.sk. attālās apkaimēs (nodrošinot vienmērīgu ģeogrāfisko pārklājumu).	Līdzfinansēt pašvaldības dibināto izglītības iestāžu rīkotās nometnes, prioritāri atbalstot attālās apkaimēs notiekošās dienas nometnes.	- līdzfinansēto nometņu skaits; - nometņu dalībnieku skaits	2019.–2023.	Apstiprinātais finansējums (PV): 506 670 gadā. Papildus nepieciešamais (PV) 2020.–2023.g.: 266 000 gadā
	Līdzfinansēt nevalstisko un reliģisko organizāciju rīkotās nometnes.	- līdzfinansēto nometņu skaits; - nometņu dalībnieku skaits	2019.–2023.	Apstiprinātais finansējums (PV): 96 144 gadā. Papildus nepieciešamais (PV) 2020.–2023.g.: 12 000 gadā
	Līdzfinansēt NVO projektus bezmaksas brīvā laika aktivitāšu organizēšanai vasarā.	- līdzfinansēto projektu skaits; - sarīkoto pasākumu skaits; - pasākumu dalībnieku skaits	2019.–2023.	Apstiprinātais finansējums (PV): 70 544 gadā

2.6.2. Atbalsts brīvā laika infrastruktūrai un tās tīkla pilnveide, t.sk. attālās apkaimēs (nodrošinot vienmērīgu ģeogrāfisko pārklājumu).	Finansiāli atbalstīt pašvaldības brīvā laika centru darbību, atjaunojot materiālus un materiāli-tehnisko nodrošinājumu	- centru apmeklētāju skaits; - apmeklējumu skaits	2019.– 2023.	Apstiprinātais finansējums (PV): 24 965 gadā. Papildus nepieciešamais (PV) 2019.–2023.g.: 8000 gadā
	Veidot jaunus brīvā laika centrus.	- izveidoto centru skaits	2020.– 2023.	Papildus nepieciešamais (PV) 2020.–2023.g.: 18 000 gadā
	Finansiāli atbalstīt NVO uzturētos brīvā laika infrastruktūras objektus (skeitparki, jauniešu centri u.c.).	- objektu skaits; - apmeklējumu skaits gadā	2019.– 2023.	Apstiprinātais finansējums (PV): 32 809 gadā

PLĀNA ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBA

Plāna ieviešanas monitoringu nodrošinās Rīgas Jaunatnes lietu konsultatīvā padome, kuru plānots izveidot Plāna ietvaros. Padomes sastāvā tiks iekļauti pārstāvji no pašvaldības struktūrām un valsts iestāžu Rīgas (reģiona) filiālēm, kuru darbība vērsta uz jauniešiem, kā arī darbā ar jaunatni iesaistītajām NVO un jauniešu pārstāvji. Plānots, ka padome sanāks uz sēdēm vismaz divas reizes gadā, lai lemtu par stratēģiskiem jautājumiem, kas saistīti ar nozares attīstību, un pārrunātu Plāna ieviešanu.

Ziņojumu par Plāna izpildi Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta komitejā Pārvalde iesniedz līdz 2024.gada 28.februārim.

Domes priekšsēdētāja vietnieks

O.Burovs